

Kjøbenhavn til Søes end paa Jernbanen. Det er imidlertid vist, at dertil udfordres de Midler, som vi ikke ere i Besiddelse af, og som det virkelig er forunderligt, at vi endnu efter en 3aarig Krig ikke ere i Besiddelse af, nemlig Transportkibe. Men jeg skal derhos bemærke, at, om man ogsaa indskibet Tropperne i Korsør, udfordres der ligesaavel Transportkibe, som til Transporten her fra Kjøbenhavn. Naar den ærede Ordfører har meent, at det ikke vilde have synderlig Indflydelse paa Pengemarkedet, om der nu udstedes for 5 Millioner Jernbaneactier i Anledning af det Jernbaneanlæg, hvorom her er Tale, idet han har anført, at da udenlandske Kjøbere vilde indfinde sig og paa den Maade Penge komme ind i Landet, saa forekommer det mig, at det allerede fra flere Sider er udtalt, at den foregæede Obligationsskjæld, som er kommen tilstede her i Landet, allerede har trykket den private Credit saaledes, at det næsten ikke er muligt for Privatmand at faae et Laan endog paa gode Prioriteter. Dette synes at være en Kendsgjerning. Jeg skal dernæst oplyse, at allerede i Aaret 1846, da der i Jylland var Spørgsmaal om at anlægge en Jernbane, anførte det daværende Organ for Regjeringen, at en Følge af den Masse Actier, som vilde blive udstede, vilde være den, at Pengemarkedet vilde blive trykket, og jeg skal derhos henlede Thingets Opmærksomhed paa Alt, hvad der er foregaaet siden 1846, og endnu til, hvorledes vort Pengemarked nu er oversyldt med mangfoldige forskjellige Slags Actier. Jeg vil ikke dermed udtale nogen Behreidelse til Noget, thi det er en Følge af Forhold og Omstændigheder; men Forholdene ere langt uheldigere nu end dengang, hvilket man vistnok vil indrømme, og hvis der altsaa dengang var Anledning til at frygte for at trykke Pengemarkedet, saa maa denne Frygt vist i en langt større Grad være tilstede nu end da. Jeg maa ogsaa gjentagde i det ærede Things Grindring, hvor ofte vi her have maattet see bort fra vigtige Foranstaltninger, fordi man ikke vilde gaae ind paa at forøge Pengemarkedet. Jeg skal i den Henseende kun nævne den vigtige og nyttige Sag om Tiendens Afløsning, som nyligen her var til Forhandling. Det er en Foranstaltning,

som vistnok vilde være overmaade hensigtsmæssig, men man lod den staae hen, udsatte den til andre Tider for ikke at trykke Pengemarkedet, og den høitærede Finantsminister udtalte ved denne Leilighed paa det Bestemteste sin Beskyrning for den private Credit her i Landet. Naar den ærede Ordfører selv slutter sit Foredrag med de smukke Ord, at naar vi her i Danmark have haft Penge nok til dermed at skaffe de Midler tilveie, som vare nødvendige for at forsvare vor Ære og vor Ret, saa vilde vi ogsaa nu kunne have Penge til at fremme denne Sag, saa svarer jeg dertil, at vi have laant Pengene til at forsvare vor Ære og vor Ret, og det er en Forøgelse af disse Laan, som dog vistnok nu maa siges at trykke Landet, hvorom her er Spørgsmaal, og hvorpaa man dog vel ikke skulde gaae ind, uden at der forelaa en Nødvendighed derfor. Hvad jeg forresten kunde have at anføre, skal jeg ved Sagens næste Forhandling tillade mig at fremføre.

Finantsministeren: Den ærede Ordfører har allerede i Enkeltighederne imødegaaet Udvalgets Majoritets Betænkning, og jeg troer heller ikke, at det vilde være af noget Udbytte for Sagen, om jeg nu vilde søge at imødegaae de øvrige enkelte Bemærkninger, som ved Sagens Forhandling idag ere faldne. Jeg skal derimod bestræbe mig for at opfatte Sagen fra et almindeligt Standpunkt, hvorved jeg tillige vil faae Leilighed til at yttre mig om enkelte af de fremsatte Grindringer.

Det er vistnok meget vanskeligt, naar en Jernbane skal anlægges i et Land, hvor man mangler tilstrækkelig forudgaaende Erfaring at støtte sig til, at bedømme, hvorvidt denne Jernbane vil kunne forrente sig eller ikke, og det afhænger saare meget af Enhvers almindelige Opfattelse af de politiske og commercielle Forhold, hvilken Indflydelse man i politisk og commerciel Henseende vil tillægge en Jernbane. Jeg kan derfor vel forstaae, at man kan savne Troen paa, at den Jernbane, om hvis Anlæg her er Spørgsmaal, vil kunne forrente sig, og jeg finder navnlig, at man kan være en saadan Tvivl, naar der er Spørgsmaal om den umiddelbare Forrentning, som blot bestaaer i en Pengeindtægt. Derimod tilstaaer jeg, at